

10/07/2020 - de Kamer – hoorzitting inzake het geweld tegen politiemensen

Vakbondssecretarissen Joery Dehaes (ACV Politie) en Ilse Heylen (ACV Bijzondere Korpsen) lichtten tijdens een hoorzitting in de Kamer van volksvertegenwoordigers het standpunt van het ACV toe inzake het geweld tegen politiemensen en bij uitbreiding tegen alle hulpverleners.

Hieronder vind je de integrale tekst die Joery Dehaes tijdens de hoorzitting hanteerde.

Mevrouw de voorzitter, meneer de voorzitter, geachte commissieleden,

Vooreest onze dank om ons uit te nodigen als spreker in deze hoorzitting, maar zeker ook voor de aandacht aan het fenomeen van geweld tegen politie- en andere hulpdiensten.

Het is een understatement te stellen dat wij als vakbond begaan zijn met dit thema. Al meer dan 10 jaar probeert ACV Politie de problematiek van geweld tegen onze collega's aan te kaarten en onder de aandacht van de beleidsmakers te brengen. Vaak hebben wij een luisterend oor gekregen, maar de cijfers tonen dat er dringend nood is aan handelen.

De recente internationale ontwikkelingen van enerzijds geweld tegen politie en anderzijds geweld door politie tonen geen goede tendens. Gelukkig zijn we in België, zeker wat het laatste betreft, nog niet in Amerikaanse toestanden verzeilt geraakt, en raakt de veralgemening dan ook kant noch wal. Beide thema's verdienen een ernstig maar correct debat. Het moet mij van het hart dat de sloganeske en buitenproportionele beschuldigingen vanuit voornamelijk de extreme kampen onze politiemensen hiermee niet dienen. Het extreem polariseren maakt het bijzonder moeilijk voor onze mensen om hun job te doen.

Ons betoog rond het thema 'Geweld tegen politie' bouwden we op rond vier pijlers.

1ste pijler: 'Meten om te weten'

Om een debat te voeren over een bepaald thema zijn cijfers essentieel. Dit lijkt niet eenvoudig wanneer het over geweld tegen politie gaat. Tijdens deze hoorzitting werd al dieper ingegaan op de beperkte aangifte van feiten en het vermoeden van een veel groter dark number. Slechts 600 à 700 feiten van slagen en verwondingen aan een politiemans of -vrouw worden per jaar aan het gerecht gemeld. Onze collega gebruikte afgelopen dinsdag cijfers over dossiers binnen zijn vakbond om aan te tonen dat er veel meer gevallen zijn. Aan de hand van andere cijfergegevens ga ik eveneens proberen duidelijk te maken dat het dark number zeer groot is.

In 2018 werd een risicoanalyse psychosociaal welzijn binnen de geïntegreerde politie opgesteld. Het onderzoek werd gevoerd door een multidisciplinair team van ervaren wetenschappers en kreeg van 4.846 leden (37 %) van

de federale politie de medewerking. Met andere woorden, de wetenschappelijkheid, de betrouwbaarheid, de validiteit en de representativiteit van resultaten worden niet in twijfel getrokken. Interessant is ook dat er een extra module 'agressie' op maat van onze sector werd toegevoegd aan het onderzoek.

Ik geef u enkele concrete cijfers uit het onderzoek:

- 4% ervaart dagelijks verbale agressie, 16% wekelijks, 28% maandelijks, 28% 3-maandelijks, 58% jaarlijks
- 1,6% ervaart dagelijks bedreigingen, 7% wekelijks, 15% maandelijks, 25% 3-maandelijks, 48% jaarlijks
- 0,3% ervaart dagelijks fysieke agressie, 3% wekelijks, 9% maandelijks, 17% 3-maandelijks, 36% jaarlijks
- 60 à 70% van de respondenten die wekelijks bedreigingen, verbale of fysieke agressie meemaken heeft een hoog burnoutrisico.

Nemen we daar het cijfer uit van de politiemensen die jaarlijks fysieke agressie (36%) ervaren en het percentage omzetten naar effectieve aantallen, dan komen we binnen de groep van de respondenten uit aan 1.745 collega's. Ter info het aantal respondenten komt ongeveer overeen met 10% van het totaal aantal politiemensen in België. Het zomaar extrapoleren van de cijfers over de ganse populatie zal waarschijnlijk een aantal statistici de kast opjagen, maar ik denk dat de orde van grote van het probleem ook zo wel duidelijk gesteld is.

Voor ACV Politie is het onontbeerlijk dat er werk wordt gemaakt van een registratietool die accuraat, gebruiksvriendelijk en voor iedereen beschikbaar is. Het probleem in kaart brengen is een eerste maar noodzakelijk stap. In het kader van welzijn op het werk kan een registratie (al dan niet gevolgd door een formele klacht) alleszins een eerste stap zijn in opvang, begeleiding en ondersteuning van onze collega's. De eerste registratie moet zo snel als mogelijk na de feiten plaatsvinden volgens een uitgeschreven proces waartoe de leidinggevende het nodige initiatief moet nemen.

2de pijler: 'Effectieve vervolging'

De redenen waarom collega's geen aangifte van de feiten doen is divers, maar tijdens deze hoorzitting kwamen de belangrijkste redenen al aan bod. Het wegvallen van de anonimiteit en dus de vrees voor represailles, de lange doorlooptijd van de dossiers, maar vooral het zeer hoge percentage van het opportuniteitssepot maken dat de aangiftebereidheid zeer laag ligt. De cijfers zijn ronduit hallucinant te noemen. Meer dan 30 % van de aangemelde feiten van slagen en verwondingen aan een politieagent worden door middel van een opportuniteitssepot afgevoerd. In principe zijn er tal van motieven voor een opportuniteitssepot, maar afgelopen dinsdag bleek uit de uiteenzetting van de procureur-generaal dat het echter een kwestie van capaciteit is. "Willen we alles kunnen behandelen, moet er capaciteit zijn;" waren zijn exacte woorden. De besparingen binnen de politie kennen we maar al te goed, maar nu hebben ook de besparingen binnen justitie een rechtstreeks gevolg voor ons.

ACV Politie pleit dan ook voor het niet langer toestaan van een opportuniteitssepot voor feiten van geweld tegen politiemensen en andere hulpverleners. De voorziene strafmaat is ons inziens voldoende op voorwaarde dat ze wordt toegepast.

3de pijler: 'Operationele inzet'

Naast de strafrechtelijk afhandeling van de geweldsdelicten mogen we ook het operationele aspect van het politieoptreden niet uit het oog verliezen. Ook daar liggen nog tal van werven open.

1. Capaciteit: de personeelstekorten binnen de geïntegreerde politie worden alsmaar groter. HCP Libois toonde dinsdag aan dat met de huidige capaciteit van de politiescholen het 9 jaar zal duren om de extra achterstand die de laatste drie werd opgelopen weg te werken. De tekorten hebben natuurlijke een rechtstreeks gevolg voor onze collega's op het terrein. Ook hier pleiten wij al jaren voor een bijsturing. Soms kan je je niet van de indruk ontdoen dat men dit bewust in de hand werkt om bepaalde politietaken te privatiseren, maar dat kan het onderwerp van een andere hoorzitting vormen.

2. *Middelen: steeds vaker stellen we vast dat onze mensen zonder geschikte beschermingsmiddelen en materiaal het terrein op moeten. Het spreekt voor zich dat ook in het kader van geweld tegen politie, dit een bijkomend risico voor het personeel vormt.*

3. *Opleiding en training: als een rechtsreeks gevolg van de personeelstekorten stellen we vast dat de voorziene trainingen en opleidingen tot een minimum, of zelfs nog minder, worden herleid. Uiteraard kunnen onze collega's door gebrek hieraan ernstig in gevaar komen wanneer ze op het terrein in moeilijkheden komen.*

Het is duidelijk dat dit allemaal het gevolg is van besparingen die rechtstreeks of onrechtstreeks worden opgelegd aan onze politiediensten. ACV Politie pleit dan ook het terugschroeven van de besparingen voor een volledig ingevuld personeelskader.

4. *Juridische bescherming (in het kader van de operationele inzet): Onze politiemensen verrichten een bijzondere opdracht binnen de maatschappij. Door hun opdracht en de bijzondere bevoegdheden die hen daartoe zijn toegewezen, worden ze vaker blootgesteld aan juridische conflicten. Het blijft voor ons een strijdpunt om onze collega's een maximale juridische bescherming te bieden. Het is bijvoorbeeld om deze reden dat we ons zullen blijven verzetten tegen de invoering van de taser zoals dat nu voorzien is.*

4de pijler: 'Sensibilisering'

De eerder voorgestelde aanpassingen dienen gepaard te gaan met een uitgebreide sensibiliseringscampagne. Dit kan overkoepelend gebeuren met de andere diensten (brandweer, medisch, ...), maar dan best met de eigen accenten vanuit de eigen sector. Het signaal vanuit de overheid moet duidelijk zijn dat geweld tegen hulpverleners niet getolereerd wordt.
